

Činnosť EEA v oblasti ochrany zdravia ľudí a kvality života

Environmentálne otázky pretínajú tak ekonomické, ako aj sociálne záujmy. Spoločnosť nevyrieši veľké problémy ako zmenu klímy, dopravu, energiu a zdravie len riešeniami ako zlepšiť životné prostredie, ale prostredníctvom politiky, ktorá sa týka rovnako sociálnych ako ekonomických následkov. Pre Európsku environmentálnu agentúru (EEA) to znamená výzvu pre nový spôsob práce a myslenia o otázkach, ktoré nám umožnia prispieť k hľadaniu riešení. Počas nasledujúcich piatich rokov EEA bude skúmať použitie širokého rozsahu prístupov, vrátane priestorových analýz, vývoja modelov na testovanie scenárov budúcnosti, ekonomických nástrojov a využitia dobrovoľných dohôd. Pripraví vzdelávacie programy a prieskumy verejnej mienky, aby bolo možné zahrnúť environmentálne vedomosti do lokálneho plánovania.

Podľa **Stratégie EEA na obdobie rokov 2004 - 2008** počas nasledujúcich piatich rokov priority EEA budú: a) Životné prostredie a zdravie, b) Chemické látky, c) Kvalita vody a Rámcová smernica o vode, d) Životné prostredie morí a oceánov, e) Kvalita ovzdušia, f) Urbánne oblasti a hluk.

V oblasti zlepšenia zdravia ľudí a kvality života vo vzťahu k životnému prostrediu EEA podporí Akčný plán EÚ pre životné prostredie a zdravie. Špecifické výstupy budú zahŕňať:

- metodický rámec pre analýzu otázok životného prostredia a zdravia,
- súbor indikátorov životného prostredia a zdravia na zistenie kľúčových environmentálnych stresorov, ako vplyv kvality ovzdušia a znečistenia vnútorného prostredia na zdravie ľudí, v konzultácii s členskými krajinami EEA a WHO,
- založenie siete EIONET pre životné prostredie a zdravie,
- súbor indikátorov životného prostredia a zdravia na zistenie kľúčových environmentálnych stresorov, ako vplyv kvality ovzdušia a znečistenia vnútorného prostredia na zdravie ľudí, v konzultácii s členskými krajinami EEA a WHO,
- založenie siete EIONET pre životné prostredie a zdravie,
- upravený súbor hodnotení životného prostredia a zdravia,
- partnerské aktivity s Európskym úradom pre bezpečnosť potravín.

V oblasti **chemických látok** EEA podporí politiky, ktoré znížia riziká z používania chemických látok. Špecifické oblasti práce budú zahŕňať: zriadenie monitorovacej siete a informačného systému s prepojením na koncentrácie, mieru rizika a účinky chemických látok, vrátane pesticídov, v rôznych prírodných a urbánnych systémoch, spoločné aktivity s novou Európskou agentúrou pre chemické látky.

V oblasti **kvality vody a Rámcovej smernice o vode** EEA podporí smerovanie ku kvalite a kvantite podzemnej a povrchovej vody, ktoré nebudú predstavovať významný vplyv a riziko pre životné prostredie a zdravie. Tento cieľ možno dosiahnuť predovšetkým podporou implementácie Rámcovej smernice o vode. Špecifické výstupy budú obsahovať: hodnotenie európskych vodných telies, ďalší vývoj siete Eurowaternet, európskej monitorovacej siete vody, pre dosiahnutie súladu a pre podporu reportingu v rámci Rámcovej smernice o vode a smerníc o dusičnanech, mestských odpadových vodách, pitnej vode a vode na kúpanie, integrovaný informačný systém vrátane priestorových údajov spájajúcich sladkú vodu s pobrežnými a morskými oblasťami a informácie o celých povodiach riek.

V oblasti **životného prostredia morí a oceánov** EEA podporí implementáciu stratégie EÚ pre moria a oceány v spolupráci s morskými konvenciami prostredníctvom hodnotenia zdravia ôsmich veľkých morských ekosystémov obklopujúcich Európu.

V oblasti **kvality ovzdušia** EEA podporí proces pre dosiahnutie takej kvality ovzdušia, ktorá významne nezvyšuje vplyv a riziko pre životné prostredie a zdravie ľudí. Špecifické výstupy budú zahŕňať: hodnotenia miery dosahovania cieľov, hodnotenia lokálneho znečistenia ovzdušia a znečistenia ovzdušia vo vnútorných priestoroch, monitorovanie kvality ovzdušia a emisií látok znečisťujúcich ovzdušie vrátane zlepšení systému Airbase, hodnotenia expozície vplyvu látok znečisťujúcich ovzdušie, najmä v mestských oblastiach a úzkych uliciach.

V oblasti **hluku a urbánnych oblastí** EEA podporí zlepšovanie kvality života v týchto špecifických oblastiach: hodnotenie zmien v obytných a zelených priestoroch v rámci mestského prostredia, podporu tematickej stratégie pre mestské prostredie, najmä v oblasti monitorovania rozrastania sa miest, využívania pôdy, podávania správ a udržateľného manažmentu miest, hodnotenie hluku vo vybraných oblastiach.

V oblasti **prírodných a technologických rizík** EEA podporí rozvoj rámcovej legislatívy o prevencii rizík a harmonizáciu mapovania rizík. Medzi špecifické výstupy možno zahrnúť: hodnotenie environmentálnych a ekologických dopadov prírodných rizík a mapy súvisiace s využitím územia a technologickými rizikami.

EEA má vedúce postavenie v piatich tematických oblastiach - ovzdušie, klimatické zmeny, príroda a biodiverzita, voda a využitie územia. Oblasť ako chemické látky, životné prostredie a zdravie, lesníctvo, pôda a urbanistické témy, ESTAT pre štatistiku odpadov a bilanciú zdrojov bude viesť Spoločné výskumné stredisko (JRC, Joint Research Centre). EEA ale zabezpečí svoju internú expertízu, aby boli tieto oblasti patrične spracované v rámci integrovaných a tematických hodnotení EEA.

EEA zahrnuje starostlivosť o životné prostredie a zdravie aj do návrhu svojho pracovného plánu na rok 2007, kde si v kapitole Životné prostredie a zdravie stanovila tieto ciele:

Špecifické ciele: pripraviť analýzy životného prostredia a zdravia pre hodnotenia EEA, pomôcť zlepšiť prepojenie a prístup k relevantným vedomostiam a zdrojom údajov, určiť a vyvinúť štruktúru hodnotení.

Operačné ciele:

- Belehradská správa - prispieť do kapitoly Životné prostredie a zdravie, vrátane použitia indikátorov pre životné prostredie a zdravie vyvinutých WHO,
- Informačné systémy a indikátory:
 - zosumarizovať a vyhodnotiť environmentálne dáta a informácie prístupné v

súčasnosti (napr. EPER) a ich potenciál pre hodnotenia životného prostredia a zdravia,

- preskúmať potenciál priestorových dát pre zdravie a životné prostredie pre hodnotenia používajúce predovšetkým metodické výstupy DG Výskumné projekty (napr. INTARESE),

- prispieť do DG SANCO pre podporu WHO projektu ENHIS a WHO procesu EHS o životnom prostredí a zdraví.

Štruktúra hodnotení:

- vyvinúť a rozširovať multikauzálne prístupy k vplyvom na zdravie a k prepojeniam medzi ekosystémami a zdravím,

- vyvinúť kritické posúdenie prístupov pre vyčistenie a odhad environmentálnej záťaže vo vzťahu k chorobám v Európe, v spolupráci s JRC (Spoločné výskumné stredisko), DG SANCO a WHO,

- vyvinúť štruktúru hodnotenia environmentálnej evidencie zdravia a aplikovať ju na evidenciu látok poškodzujúcich endokrinný systém.

- Diseminácia výskumu: propagovať analýzu a rozšírenie výsledkov výskumu látok poškodzujúcich endokrinný systém (EDSs).

EEA zohráva úlohu aj v implementácii a posudzovaní 6. environmentálneho akčného plánu, Akčného plánu EÚ pre životné prostredie a zdravie a Deklarácie WHO (Európsky akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí a Informačný systém Životné prostredie a zdravie).

Pozn.: Spracované podľa EEA Strategy 2004 - 2008 Annual Management Plan EEA - draft for 2007

RNDr. Soňa Bognárová

Slovenská agentúra životného prostredia

